

TELEGRAFUL ROMAN.

Apere Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL :

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonații și inserțiunile se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 45.
Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refuză. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE :

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori
15 cr. rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr.
pentru fie-care publicare.

Berzeviczy despre cultura magiară.

Încă tot mai resună echouri dela serbările millenare. Acelea, în mod oficios s'au încheiat pentru țără, dar în diferite localități și din anumite incidente, atât în provincie, cât și în centru, încă tot mai continuă. Mai cu seamă societățile, și în deosebi cele cu scopul și de a deosebită onoare a țării fiecare în acest an câte o adunare generală festivă extraordinară pentru eternizarea și serbarea milleniului și pe această cale.

Și o fac acesta acum în felul unor serbări familiare, dar cu caracter public, d. e. o nuntă, când după-ce s'a terminat partea așa dîcînd oficiosă a serbării, și oșpeții străini s'au depărtat, membrii familiei și cei mai de aproape ai lor ăr se adună, numai ei între ei, și se pun la masă și se ospetăză dându-și fiecare curs liber manifestațiunilor sentimentelor sale.

Întocmai fac și millenariștii noștri: Străinii s'au depărtat, ăr ei s'au pus la masă și se ospetăză ici pe colea, din rămășițele dela masa milleniului.

Avé-vor de unde plăti barem aceste rămășițe, e altă întrebare.

Dar nu acesta ne împortă de astădată, ci alte lucruri, de mai mare interes pentru noi.

Pe la mijlocul acestei luni și-a ținut adunarea sa generală festivă în onorea milleniului (după încheierea în mod oficios a expoziției millenare) și Societatea Széchenyi din Eperjes, la care adunare consilierul intim și partener al societății, Berzeviczy Albert, a ținut o vorbire, care se pôte numi cu drept cuvânt: program cultural pentru magiari.

Sciind, că magiarii de câte-ori întreprind câte ceva pentru promovarea intereselor lor specifice de rasă, totdeuna întreprind și acțiuni îndreptate contra noastră a naționalităților nemagiare (acesta e firea lor, neputîndu-se impune prin cultura lor, trebuie să se impue prin volnicie), nu putem trece cu vederea, ca să nu reproducem ideile ce transpiră din această vorbire rostită din partea unui bărbat de stat, care pôte fi considerat drept reprezentant nu numai al guvernului, ci al tuturor magiarilor în ce privește politica culturală magiară.

Etă ce idei transpiră din această vorbire :

La început reflectăză puțin la aceea, că milleniul impune magiarilor o dare de seamă pentru trecut și o designare a scopurilor și a căilor de ajungere a celorla în viitoriu.

Acosta e și scopul serbărilor de aji a Societății Széchenyi, care societate încă are mențiunea de a promova și lăți cultura magiară națională. — deși într'un cerc mai restrîns, amăsurat posibilității de a se ajunge scopul general, lucrîndu-se în partii, mai cu succes, și amăsurat mijlocelor de cari dispune.

După acesta introducere, caută la două pericole, ce pot veni asupra magiarimeii, tocmai din partea magiarilor.

Primul e: încrederea peste măsură în puterile proprii ale magiarilor cu privire la mijlocele pentru ajungerea scopului (de sigur, magiarisarea. Red. „Tel. Rom.”), ăr al doilea: micșorarea succesorilor dobândite până acum.

Aceste două pericole neapărat trebuie delaturate, atât pentru orientarea străinătății, cât și pentru regularea acțiunii înlăuntru.

Celor încreduți în succesele dobândite (?) până acum, le spune, că sunt încă numai la începutul lucrării și trebuie să se repareze multe cele neglijate și întrelăsat de trecut, ăr celor pesimiști cari și acum negă unitatea culturii naționale magiare, le spune, séu mai bine dîs îi întrebă, că ore atunci a fost cultura magiară mai unitară și mai națională, când a domnit în întregă viața publică numai limba latină și apoi cea germăna, ori aji, când peste tot și aproape fără excepțiune în întregă țera domnesc în oficiile publice limba magiară, ca limba de stat (?)

Limba magiară e învățată cu succes (?) în toate școlile medii și în 87% din școlile populare, astfel că realizarea unității vieții spirituale aji nu mai e utopie (?), ci un scop, de care nu sunt departe.

Așa dîce dl Berzeviczy și apoi trece la partea politică a vorbirei, unde face ce face și tulbură apa, ca să pôte scote ceva la cale, pentru de a dovedi străinătății, că magiarii nu sunt intoleranți față de naționalitățile nemagiare din țără, că ei nu voesc nimic naționalitate și cultură națională, că ei nu voesc a-i magiarisarea cu forța, că ei doresc numai să învețe limba magiară, ca și ei să pôte fi aplicați în funcțiile publice de stat magiar, și așa mai departe.

Acusările magiarilor, din partea naționalităților înlăuntru și înaintea străinătății, sunt numai nisce calumnii ordinare, născocite în presa ultraiștilor a celor. Dîce tot dl B.

E de tot interesantă această parte a vorbirei. Magiarismul trebuie întărit și în scopul acesta trebuie să primescă în siml seu pe ori-cine, care voesc (dar care nu voesc, cum nu voim nici noi românii ? Red. „Tel. Rom.”) să fie magiar. Nu identitatea rasei face națiunea, ci conștiința viuă și tare a unității și solidarității. Rasa este numai o copcie materială, carea încă nu e destul pentru întărirea unei națiuni. Dacă din indiviđi lipsesc conștiința comunității și unității, națiunea e slabă. Politica culturală trebuie să întărească deci într'acolo, ca să crească și întărească în locuitorii țerei conștiința, că ei cu toții aparțin magiarimeii.

Etă concludiunea dlui B.

E curios cum esplică D sa și modul cum pôte fi rasa magiară întărită cu elemente străine și totuși să rămână curată. Spre scopul acesta se provocă la germani, la francezi și la italieni, cari toate au contopit în sine pe toate pop'orele conlocuită, formînd această limba acceptată și amestecată cu alor diferite colorite de limbă, așa numite provincialisme, prin ceea ce și manifestăză și individualitatea lor de națiuni deosebite (?)

Slabă explicare. Se vede, că dl B. nu vrea a sci, că germanii, francezii și italienii n'au desnaționalizat pe nimeni, elemente străine de rasi lor, ci numai și-au apropiat mai bine de ei pe conaționali lor de cari se deosebeau încât-va prin ore-cari provincialisme de limbă și culturale. Deci aplicația această de loc nu se pôte face și la magiari în raporturile lor cu noi naționalitățile nemagiare, de diferite rase, și deosebite fie-care față de celelalte și cu atât mai mult față de magiari.

In urmă ne mai spune d. B., că ei, magiarii, nu voesc, să lipsesc pe nimeni de limba sa națională, de naționalitatea sa, ba nici chiar de o cultură proprie națională intru în aceea nu e îndreptată prin ideile sale în contra statului magiar; dar din partea statului se pôte aștepta sprigin și ajutor numai pentru promovarea culturii magiare, care singură este îndreptată aici; apoi prin lățirea limbei magiare se are în vedere numai împregiurarea, ca să se pôte da fiecărui cetățen al acestei țeri posibilitatea de a ocupa după puterile sale oficii publice în acest stat, care e proprietate singur a magiarilor, după cum a dîs — un domn magiar la ultimile serbări millenare din Dees.

Sunt de tot caraghiose aceste idei ale dlui Berzeviczy. Dîce Dsa, că magiarii nu voesc să magiariseze pe nimeni cu forța, dar îi dau toate mijlocele pentru de a învăța limba magiară, ba încă îl și silesc prin diferite manopere condamnabile la acesta și îi detrag chiar și mijlocele proprii, pe lângă cele ce i se mijlocele din partea statului pentru susținerea limbei și naționalității sale, și totuși dîce că nu voesc magiarisarea nimîntui.

Norocul nostru, că lumea nu-i așa de orbă ca să nu vadă intențiunile reu-tăcioase ce le nutresc magiarii față de noi naționalitățile nemagiare și să-i credă pe cuvânt.

E foarte dureros însă, că politicianii magiari în sus și înaintea străinătății nu spun adevărul, ăr în jos, pe noi, ne tiraniseză. În străinătate se arată de cei mai blândi ómeni, ăr aici acasă dau pe tiranii și ne maltratéză.

Fac tocmai ca acei administratori de bunuri străine, cari sciindu se vinovați, la darea de seamă înaintea stăpânului mint, ăr pe subalternii lor îi teroriséză ca se nu-i denunțe.

Acosta însă merge până la un timp, dar apoi când se descopere minciuna, nu-i léc de mântuire.

Așa o vor păți și magiarii, de nu se dor lăpăda de timpuriu de asupra rilor lor față de noi.

Noi din parte-ne constatăm, că dl Berzeviczy reu serviđu a făcut magiilor prin reputația sa, dar și mai reu pentru vorbirea sa de bărbat serios de stat.

Deschiderea parlamentului. Alaltăieri la orele 12 din dî s'a deschis parlamentul țerei nostre prin cuvîntarea de tron rostită în palatul regesc din Budapesta.

Dăm în liniamente generale cuprinsul mesagiului de tron.

După-ce salută pe deputați, înșiră lucrările din această sesiune.

La locul prim e pusă convenția vamală și comercială cu cealtă parte a monarhiei, și e contemplată și o uniformitate pentru ambele părți în manipularea dărilor de consum.

În legătură cu convenția dintre Austria și Ungaria se va regula instituțiunea financiară dintre acesta și Croația.

De mare importanță este organizarea din nou a administrațiunei, a cărei executare o reclamă în mod imperios interesele țerei.

Se va regula procedura criminală prin punerea în practică a legii aduse, și se va reforma procedura civilă.

Se va pune în lucrare o lucrare a legilor de drept privat.

Se va regula se vor îmbunătăți starea materială a preoțimeii. La catolicii de amburiturile (mindkét szertartása katholikusok) regularea se va face pe basa congruei prelungă concursul prelaților; la celelalte confesiuni recepte (a többi bevett vallás felekezetek) regularea se va face pe cale legislativă prelungă intacta conservare a drepturilor lor autonome.

Pe terenul instrucțiunei publice se va considera mai ales urcarea rezultatului în învățemînt, apoi se va face tot posibilul în ce privește calificarea profesorilor și a învățătorilor.

Se vor lua speciale măsuri pentru ca comerțul și industria să înflorască, și industria mai mică să pôte țină și ea concurența. Se vor edifica căile ferate vicinale proiectate, considerându-se și interesele locale.

Se vor regula rîurile; locurile pustii se vor planta cu arbori și prin udări artificiale se vor face roditoare.

Se va îmbrățișa sörtea economiei de câmp, și se vor ajuta mai ales economii de mîna a de vor concentra, se va desvolta creditul, se va ridica economia și prăsila de vite, starea sanitară a animalelor va veni în mîna statului și se va asigura prin măsuri cu scop starea animalelor.

Guvernul se va ocupa și cu afacerea colonisării și se vor regula referințele de drept ale lucrătorilor.

Pe terenul finanțelor se va finaliza marea operă a regulării valutei. Se va regula darea directă prin un sistem mai proporționat și mai drept.

În fine după ce prin măsurile ridicate mai sus se vor regula finanțele statului, se va purcede la facerea unei noue proceduri militare în afaceri criminale. În deosebi se vor lua măsuri de disciplinare în casurile de a fi tradate secretele militare.

Cerînd binecuvîntarea cerului asupra lucrărilor parlamentare, Maiestatea Sa declară dieta de deschisă.

Destăinuirile lui Bismarck și efectele lor. Încercăturile itelor diplomatice, provenite în urma revelațiunilor lui Bismarck în chestia alianței secrete dintre Germania și Rusia, tot încercături au rămas chiar și după discutarea lor atîd în presă, cât și în Reichstagul german, unde chestia a ajuns în timpul din urmă. În Reichtagul din Berlin, guvernului german i-s'a adresat din partea partidului central interpelarea: „Este cancelarul imperial în poziție a da următoarele deslușiri: E adevărat, că până la anul 1890 a existat un contract secret între Germania și Rusia? Dacă da, ce a împedecat reînnoirea acestui contract? Cari sunt influențele ultimelor destăinuirii, referitoare la acest contract, — asupra triplei alianțe și asupra celorlalte state din Europa?”

În ședința din 16 l. c. a Reichstagului, la care se adunase un public foarte numeros și la care a asistat și contele Herbert Bismarck, fiul excancelarului, — actualul cancelar al imperiului, prințul Hohenlohe a răspuns la interpelațiunea de mai sus și a declarat, că în timpul negocierilor dintre Germania și Rusia s'a stipulat secretul cel mai desăvârșit. Guvernul singur nu poate să decidă, dacă a venit momentul, când angajamentul acesta a încetat de a fi în vigoare. Dînsul exprimă convingerea, că dela 1890 nu s'a produs nici o modificare defavorabilă în relațiunile ruso-germane, și respinge ca neîntemeiate aserțiunile, că Engliera s'eu alte puteri ar fi exercitat vr'o influență în privința ultimelor destăinuiri asupra pozițiunii Germaniei față cu tripla alianță și cu celelalte puteri. Prințul de Hohenlohe declară, că relațiunile Germaniei cu aliații săi sunt, ca și mai înainte, călăuzite de o încredere mutuală desăvârșită. Relațiunile Germaniei cu Rusia n'au încetat nici odată de a fi bune și amicale. — După cancelarul a ținut în chestie o lungă vorbire și secretarul de stat baronul Marschall, care prin mulțimea sofismelor sale a lăsat par'că întrăga chestie și mai încurcată. — Mai mulți oratori au insistat apoi asupra dreptului Germaniei de a încheia tractate speciale, ér' alții au declarat tractatul ruso german de incompatibil cu tripla-alianță.

În fine contele Herbert Bismarck a declarat, că un sentiment de tact îl împedecă de a vorbi. Declarațiunile prințului cancelar Hohenlohe au luat discuției baza sa esențială.

Cu toate acestea, chestia rămâne deci tot chestie deschisă, și lumea diplomată va avé încă să se ocupe cu dînsa.

Francia se uite și se se împacă. Din incidentul desvîlirilor principelui Bismarck privitoare la contractul secret încheiat între Germania și Rusia, totă presa europeană s'a ocupat cu comentarea raporturilor dintre Francia și Rusia incompatibile cu acel contract. Acest contract, a fost incompatibil și din alt punct de vedere. A fost incompatibil nu numai pentru Rusia cu privire la raporturile sale cu Francia, dar și pentru Germania pentru raporturile sale privitoare la tripla alianță, la aliații sei Austro-Ungaria și Italia. Eșind acel contract la ivelă, se silesc fiecare dintre cei mai mult interesați atât Germania, cât și Rusia, parte a' nega în întregitatea lui parte a' comenta în diferite moduri astfel ca să se salveze fie-care onóra politică și să se scuze față de ceilalți aliați ai lor pe față.

La alt loc al fôiei publicăm răspunsul cancelariului german Hohenlohe dat la o interpelație privitoare la acest contract în parlamentul german, ér aci publicăm în extras nise idei lansate de diariul rusesc „Petesburske Vedemosti“. Firul roșu al acestor idei este: Francia se uite și se se împacă.

Acastă fôie a sfătuit pe Francia să uite de anul 1870, adecă pierderea Alsației și Lorenei, căci și alte state au avut pierderi de teritorii, dar la urmă vedînd imposibilitatea de a le mai redobândi s'au împăcat cu situațiunea impusă și au căutat a și repara aceste pierderi pe alte terene. Neînțelegerea dintre Francia și Germania ține pe aceste două mari în continuă stare de războiu, și acăsta e cauza, că astăzi totă Europa a cădut în mâinile militarismului, ca și în evul vechiu și mediu. Decăt o stare de pace ca cea de azi, care consumă toate forțele statelor pentru înarmare, ar fi cu mult mai mic rău un războiu între Francia și Germania. Prin acăsta Europa ar scăpa de sarcina grea a militarismului fără resbel.

Țarul a călătorit prin Europa, după cum se susține, pentruca să împacă pe aceste două state, și ambele s'au silit ca să-i câștige bunăvoința în acest scop.

Francia trebuie să uite anul 1870, dice fôia rusescă, pentrucă și alte state au trebuit se uite de cele mai grele lovituri. Rusia a trebuit să uite anul 1854, când a primit grele lovituri din partea Franciei, și anul 1866 cu privire la Germania. Nu e mai mare pierdere a Franciei suferită din partea Germaniei la anul 1870, decăt este grea lovitura ce a primit Rusia din partea Franciei și Angliei la anul 1854, și totuși Rusia astăzi este cel mai bun amic al Franciei. Apoi mai sunt pe lumea acăsta teritorii unde po-

litica rusescă pôte să aducă Franciei mari servitii.

Împăcarea Franciei cu Germania ar aduce mare folos nu numai acestora, ci întregii Europe.

Aceste sunt ideile lansate de diarul rusesc pentru împăcarea Franciei cu Germania.

Bune idei, dar greu de acceptat.

Considerațiunile de stat se pot adeseori împăca foarte ușor și fără resbel, dar e foarte greu de a-le împăca pe cele de rasă. Francia a pierdut nu numai teritoriu, dar a pierdut și cetățeni de aceeași rasă cu locuitorii absoțuți ai acestei mari și gloriose împărății. Bunurile materiaje pierdute se pot adeseori redobândi ori repara pe alte terene, dar pierderile naționale, de rasa, ca și cele cauzate prin mörte, nici-odată, și acăsta e cel mai greu lucru de uitat.

Vom vedé ce răspuns vor da foile franceze la acest articol a lui „Peterburske Vedemosti“ și tare credem, că nu vor accepta ideile lansate în el pentru modul de împăcare între Francia cu Germania.

Impărțirea Turciei. Diariul englez „Daily Maily“ se ocupă cu un plan de împărțire a Turciei, pe care plan dice, că Țarul l'ar fi recomandat împăratului german. După acest plan Rusia ar căpăta Asia mică; Austro-Ungaria: Salonicul; Francia: Siria; Italia: Albania, ér Anglia: Egiptul. Constantinopolul ar rămănea port liber sub inspecțiunea și controlul reprezentanților marilor puteri europene.

Alt diar englez, „Daily News“, afirmă, că între marile puteri ar decurge pertractări pentru de a se denumi un ministeriu european în Turcia. Acesta s'ar constitui în modul următoriu: Marele visir ar fi numit de cătră Sultan și sancționat prin marile puteri; finacele le ar conduce un ministru englez; pe ministrul de interne l'ar denumi Francia, ér pe cel de războiu Rusia.

Scire destul de riscată.

Alegerile congresuale.

Turda, 11 Novembre 1896.

Pe Duminecă în 10 Novembre v. s'a fixat terminul întrunirii colegiilor de scrutiniu în locurile centrale ale celor XX cercuri electorale din arhidieceasa Transilvaniei, pentru revisuirea protocoalelor electorale din toate comunele bisericesti și provederea a XX aleși cu mandatul de deputați la congresul național bisericesc.

Bine ar fi, dacă din toate locurile centrale s'ar raporta despre decursul actelor de scrutiniu și despre cele experiate, mai ales, că este de interes general a cunoșce după un pătrar de veac modul funcționării organismului nostru constituțional.

Eu mă și grăbesc a informa publicul cetitor al acestei foi despre decursul scrutiniului din cercul XI al Turzii, unde Veneratul Consistoriu arhidiececan a exmis ca comisariu pentru conducerea ședinței pe secretariul său Dr. Elie Cristea.

Înainte de începerea actului au asistat toți bărbații de încredere, veniți din tracturile Turda, Lupșa și Cluș, la sânta liturgie, celebrată de preotul local în biserică, care se prezentă în un mod destul de sêrăcacios.

Te durea inima vedînd pe cei prezenți în cea mai mare parte moți, — cum își manifestau cele mai nobile ale lor sentimente în un loc așa sêrăcacios, în care am observat multe lucruri străine de ritul nostru oriental. Așa era pe tetrapod o cruce, pe care era fixat trupul M. Christos, vêrsat din metal; sus pe catapitesmă sta de partea dreptă gânditoare și posomorită o statueta a Maicei Domnului, deplângînd sörtea figurei corespunzătoare din partea stângă pe care a nimicit-o dintețel timpului lăsându-i numai urma; ér pe prestol erau mai multe statuete, mai ales de îngeri.

Iconele erau apröpe toate în rit latin. Te cuprinde mirarea, când vești, ce puțin conscii sunt preoții nostri

de caracterul formelor externe ale ritului bisericeii noastre, pe care chemați sunt a o reprezenta.

Pe acest teren observi în cele mai multe părți adevărată anarhie. Posomörítele impresiuni și le-au mai delăturat melodiositatea și farmecul cântărilor noastre, reproduse de mai mulți ca 8 cantori dela diferite biserici din jur. Am observat la unii voci foarte frumoșe și pătrunzătoare. Mai ales a escelat unul dintre moți, care a versat, în cântarea: „Carii pe Cheruvimi“ întreg amarul sufletului său și a întreg neamului. Era o adevărată melodie de „doină“ scósă din fundul inimii de moț și turnată în textul cântării bisericești.

După terminarea serviciului divin s'au întrunit cei chemați în localul destinat pentru ședința scrutiniului, pe carea comisariul cons. Dr. E. Cristea a deschis-o cu o cuvîntare mai lungă, în care a dezvoltat cam următorul șir de idei:

Onorați membri ai colegiului de scrutiniu și iubii creștini!

Biserica noastră dreptcredincioșă română, — întemeiată pe cuvintele Mântuitorului Isus Christos, care dice: „Unde vor fi doi s'eu trei adunați în numele meu, acolo voiu fi și eu în mijlocul lor.“ și-a încredut conducerea afacerilor, treburilor sale, corporațiunilor bisericești. În aceste corporațiuni pôte întra ori-ce fiu al bisericeii noastre, care e majorén și are purtare cuviincioșă, adecă o nepătat.

La noi sinodul parochial, din care fac parte bărbații comunei bisericești, conduce toate afacerile bisericești din parochie, alege pe parochul său, pe învățatoriu, alege comitetul și epitropia parochială.

Sinódele din un tract protopopesic alege pe cei-ce stau în fruntea unui protopresbiterat; ér toate protopresbiteratele laolaltă pe membrii sinodului arhidiececan; acesta pe consistoriu, pe episcop și așa mai departe până la metropolă.

Biserica noastră ortodoxă nu numai primesce la sinul ei cel cald pe toți credincioșii sei, nu numai înalță rugăciuni la ceru pentru fericirea vremelnică și vecinică a tuturor, dar conform învățăturilor santei evanghelii, și a obiceiurilor străvechi, ea chemă pe fiii sei și la fie-care îi dă după puterea, mintea și învățătura lui, un loc potrivit, în care se lucre pentru înaintarea, întărirea și înflorirea acelor instituțiuni, cari sunt ale bisericeii.

Acăsta, iubiiților mei, este bine așa, căci mai mulți ochi ved mai multe, unde sunt mai mulți, acolo toți contribuie cu pășaniile, cu sfaturile, cu experințele câștigate, ca să se facă lucru bun și ales. Mai mulți inși laolaltă mai greu pot să greșescă, ca și unul singur. Dar e nu numai bine, ci și just, este drept; căci dacă noi susținem biserică, și școla ei, pe preot și învățator, etc., atunci cuvîne-se, ca noi să ne și alegem.

Dreptul despre care am đis, că-l dă biserică noastră tuturor credincioșilor sei, este un drept de mare însemnătate, căci în mare parte, așa ne merge cum ne scim folosi de el.

Alegem de pildă un preot reu și netrebnic, reu și schiopătând o se mîrgă și treburile, ce se încredințază lui. Alegem un învățatoriu, care nu-și cunoșce chemarea sa, copiii, — mlădițele noastre — o se rămăie „fără carte, dar și fără parte“, ca și pădureții din câmp și pădure, nodoroși neciepliți, cu un cuvînt lipsiți de frumșeța și folósele unei cultivări înțelepte. Din contră, unde în frunte punem ómeni harnici, ómeni cu precepere, ómeni cu dragoste față de legea noastră. acolo lucrurile merg strună, comuna înainteză și binecuvîntarea Domnului se revarsă asupra tuturor.

De un astfel de drept s'au folosit Du mineca trecută toți credincioșii bisericeii ortodoxe române, alegînd în sinódele parochiale pe deputații, cari au să facă parte din cea mai înalță corporațiune bisericească, din congresul național-bisericesc, care în frunte cu I. P. S. nostru metropolit cărmuesce metropolia ortodoxă română din patrie.

Voturile din singuraticile comun sunt cuprinse în protocoalele, ce s'au luat în sinódele electorale. 58 de comune din ar-

chidieceasa Ardélului, cari forméză cercul al XI-lea numit al Turzii, v'au încredințat pe d-vóstră cu aducerea acelor protocoale aici în Turda, la locul central al cercului, să luați parte la numărarea voturilor și — constatînd cine a întrunit majoritatea voturilor, — să dați împreună cu mine celui ales adevărîntă (credențional) despre aceea, că este deputatul congresual al acestui cerc.

*

Declarându-se cu aceste ședința de deschisă, s'a constituit biuroul și s'a puresc la actual scrutiniului.

Bărbații de încredere s'au prezentat numai 37 (din 58).

În protocoalele aduse de aceștia s'au dificultat 11 din motive formale. La cele mai multe lipsia în lista alegătorilor subscierea bărbaților de încredere, la unele lipsia lista însași.

Din cele 26 comune, a căror protocoale s'au aflat de bune, a întrunit:

Dr. Petru Șpan prof. sem.	897	voturi
Pantaleon Lucuța, ases. cons.	366	„
Dr. Elie Cristea, secr.	182	„
Silvestru Moldovan publicist	41	„

total: 1486 „

Comisariul cons. Dr. E. Cristea, observînd din protocoale, că și numele dînsului ocură între cei-ce au primit voturi, abdice înainte dela eventualul mandat de deputat congresual al acestui cerc.

Protocoalele dificultate cuprîndeu pentru:

Dr. Șpan,	322	voturi
Lucuța,	37	„
Dr. Cristea	107	„
Moldovan	46	„
D. Moldovan	8	„
Ilie Mateaș	5	„

total: 525 „

Îndreptățiți la votare au fost în cele 41 comune bis. 3802 inși, dintre aceștia și au exerciat dreptul 2081. În 18 comune votanții n'au atins jumătate din cifra alegătorilor; peste jumătate din alegători au votat în 18. În comuna Așintăș au votat toți alegătorii (48); ér în locul reședinței protopresbiterale a tractului Turzii abia au participat la sinodul electoral 26 din 212.

Constatându-se, că marea majoritate a tuturor voturilor date a întrunit-o profesorul seminarial Dr. Petru Șpan, comisariul consistorial l'el declară deputat congresual pentru periodul present.

Înainte de închierarea ședinței a mai adresat comisariul consistorial Dr. Cristea, cam următoarele cuvinte celor întruniți:

Cu aceste am ajuns la sfârșitul lucrării, pentru carea din porunca mai marilor nostri bisericești ne-am adunat.

Vă mulțumesc deci tuturor pentru ostenețele făcute, venind unii din apropiere, alții chiar din depărtări mari la locul de scrutiniu.

Înainte de despărțire însă nu pot să nu vă mai adresez puține cuvinte, mai ales, că sunt rare privilegiile, când ne întâlnim așa mulți laolaltă și încă din felurite locuri și comune.

La începutul ședinței v'am arătat, că biserică noastră dă credincioșilor săi drepturi însemnate și tocmai prin acăsta se deosebescă încâtva de celelalte biserici, cari au credincioși în patria noastră.

Să nu uitați însă, că aveți față de biserică și datorințe.

Timpurile de azi sunt grele și ele cer dela noi mai mult ca ori și când, să ne grupăm în jurul bisericeii, să ne apropiem de sinul ei, care totdeauna ne-a mângăiat și ne-a ocrotit sub aripile sale în timp de primejdii și de furtună.

Dar tocmai ca să-și pótă implini biserică mîntuitoarea-i chemare, trebuie să alergăm în ajutorul ei, de câte-ori ne chemă, să jertfim din câștigul nostru pentru susținerea ei, wai ales, că ea tot asupra noastră și a urmașilor nostri își revarsă și-și va revărșă binefacerile ei.

Aduceți-vă aminte și de ficia bisericeii, de școla confesională, care e menită să departe întunecul și să ne arete și nouă calea luminii, a înaintării și a progresului.

Destul am zăcut noi Români în amorțela nesciinței.

Glasul școlei ne strigă acum, să ne deșeptăm, ca să dăm înainte, să ținem pas cu celelalte nêmuri din patrie și să ne cultivăm

Propunerea membrului Stănescă, de a nu se designa înainte prelegătorul, nu se primește de adunare.

(Va urma.)

Raportul general

al comitetului „Reuniunii române de muzică din Sibiu pe timpul din 1 Septembrie 1895 până în 31 August 1896. (Anul al XVIII-lea de existență).

Onorată adunare generală!

Cu anul expirat 1895/6 Reuniunea română de muzică din Sibiu își împlinește al 18-lea an de existență. Conșcie de scopul, ce și l-a prefapt, cultivarea muzicii și cu ea cultivarea simțului estetic la poporul nostru, reuniunea noastră și în anul acesta a rămas fidelă chemării sale, căutând a se manifesta ca o instituție culturală în dezvoltarea poporului român.

Rezultatele raportate în anul acesta, apreciându-le numai după manifestarea lor esternă, s'ar părea a sta sub nivelul rezultatelor avute în anul trecut, cu deosebire în excursiunea artistică făcută la București. Cercetând însă un ochiu cunoșcătorii produsele muzicale, cu cari a pășit reuniunea noastră în anul expirat înaintea publicului, se va con-

vinge îndată, că între acestea sunt piese din punct de vedere al greutăților tehnice cu mult mai superioare pieselor executate în anul trecut, piese, cari din această cauză au cerut dela reuniune o înțepire a puterilor spre a putea fi executate cu dibăcia și acuratețea, cari până acum i-au fost caracteristice reuniunii noastre. Succedându-i această pe deplin, după cum se poate vedea din recenziunile concertelor, cu liniște putem mărturisi, că reuniunea noastră în anul expirat poate arată un progres îmbucurător în dezvoltarea sa.

Probele ordinare le-a ținut reuniunea odată pe săptămână. Ivindu-se însă necesitatea cu deosebire în apropierea concertelor a se ținea probe mai multe și având reuniunea pe baza contractului încheiat cu „Musikverein-ul“ dreptul numai de o probă la săptămână, comitetul a recercat susnumita reuniune a ne pune la dispoziție sala și al-tădată, ceea-ce s'a și acordat pe lângă o taxă de 3 fl. de probă.

Producțiunile ordinare normale în §. 32 din statute le-a dat reuniunea de timpuriu.

Cea dintâiu s'a dat Mercuri în 1 Ianuarie 1896 în sala dela „Gesellschaftshaus“ cu următorul program:

1. Două cântece pentru cor micșt (a capella) de Nicolau Popovici:

a) Zăpada;

b) Hora Dobrogénă.

2. Recitativ și arie, pentru tenor și orchestră din oratoriul „Creațiunea“ (die Schöpfung) de I. Haydn.

3. Requiem. C moll pentru cor mixt și orchestră de L. Cherubini.

Al doilea concert l'a dat reuniunea în 25 Aprilie 1896 tot în sala sus amintită cu următorul program:

1. „Iarna“, din „Anotimpurile“ (Die Jahreszeiten) oratoriu pentru soli, cor mixt și orchestră de I. Haydn.

2. „Capriccio brillant“ op. 22 (H-dur) pentru piano și orchestră de F. Mendelssohn-Bartholdy.

3. „Vrăjitoarea“ (Reiner durch's Feuer) pentru solo de alt, cor de bărbați și orchestră de Carl Grammann.

4. „Făgăduința“ (Verheissung), cor mixt cu acompaniare de orchestră de S. Iadassohn.

Unele piese din aceste două concerte, cu deosebire „Requiem“ și „Făgăduința“ bogate fiind în pasaje dificile, și mai ales „Vrăjitoarea“ ținută în modernul ei stil de compozițiune, oferă executătorilor, cor și orchestră, multe pedeci și greutăți. Prin stăruința directorului nostru de muzică și prin iubirea și zelul membrilor, greutățile aceste s'au delă-

turat astfel, încât ambele concerte au reușit afară din sémă spre mulțămirea tuturor. Nu numai diarele române, ci și cele străine, accentuând greutățile mari, ce a avut să învingă reuniunea în piesele amintite, au distribuit din abundență la adresa directorului și membrilor laudele bine-meritate.

Pe lângă director și reuniune în general s'a amintit în special prestațiunile solistilor Maria Crișan, Isaia Popa și Vasilie Popoviciu în „Iarna“, s'a accentuat desteritatea dómnei Lucia Cosma în „Capriccio brillant“ și s'a admirat dibăcia, patosul și vocea puternică a dómnei Maria Dima în „Vrăjitoarea“.

Partea orchestrală la ambele concerte o a îndeplinit capela regimentului de infanterie Nr. 31 sub conducerea directorului nostru cu o deosebită promptitudine și acuratețea, contribuind astfel mult la reușita bună a concertelor.

Întrarea la aceste concerte a fost pentru membrii ajutători ca și până aci gratuit. Tinerimei școlare însă, atât elevilor școlii Asociațiunii transilvane, elevilor seminariali, precum și elevilor români dela gimnasiile din loc, li-s'a acordat și în anul acesta favoruri pentru a pute participa la concertele noastre.

(Va urma.)

Nr. 496

[172] 1--3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de paroch din parochia de clasa a III-a Reciu, protopresbiteratul Mercurei, se deschide concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Roman“.

Dotățiunea împreună cu acest post este în venite fixe și sigure de 412 fl.

Reflectanții la acest post sunt avisați a-și așterne cererile de concurs instruite conform normelor în vigóre subsemnatului oficiu în termenul deschis

Informațiuni mai deaprobe se pot lua dela președintele comitetului parochial din comuna Reciu.

Dela concurenți se așteptă, a se presenta în o Duminică séu sêrbătóre la biserică, pelângă observarea dispozițiunii §-lui 18 din „Regulamentul pentru parochii“, spre a celebra și cuvânta.

Mercurea, la 31 August 1896.

Oficiul protopresb. gr.-or. al tractului Mercurei, în conțelegere cu comitetul parochial respectiv.

Ioan Droc,
protopresbiter.

Ad. Nr. pp. 541/896.

[173] 1--3

CONCURS.

Încuviințându-se prin venerata resoluțiune consistorială din 24 Septembrie a. e. de sub Nr. 5439 Bis. instituirea unui post de capelan în parochia de clasa a III-a Mănășturul-român, prin această se publică concurs pentru ocuparea acestui post, cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful român“.

Emolumentele împreunate cu acest sunt, jumătate din venitul parochial satorit de comitetul parochial în sumă de 314 fl.

Doritorii de a reflecta la acest post, au ași așterne suplicile de concurs, instruite conform normelor în vigóre, subsemnatului oficiu, până la termenul sus indicat.

Oficiul protopresbiterat în conțelegere cu comitetul parochial.

Cluj, 22 Octobrie 1896.

Tuliu Roșescu, protopresb.

CRISĂ MARE!

New-York și Londra nu au cruțat nici continentul european și o mare fabrică de argintării s'a simțit îndemnată a desface proviziunea sa mare numai pe lângă o mică remuneratiune a puterilor de lucru. Cu executarea acestui mandat sunt eu imputernicit. Expedez deci ori și cui obiectele următoare pe lângă simpla remuneratiune de fl. 6.60 și anume:

- 6 cuțite fine cu tăis veritabil englez.
- 6 furculițe de argint patent american dintr'o bucată.
- 6 linguri de argint patent american.
- 12 lingurițe de argint patent american.
- 1 lingură pentru supă de argint patent american.
- 1 lingură pentru lapte de argint patent american.
- 2 pahare pentru ouă de argint patent american.
- 6 tave Victoria englezesci.
- 2 felinare frumoșe de masă.
- 1 sîtiță pentru ceai.
- 1 lopătică pentru zăhar pisat.

[165] 3-6

44 de bucăți laolaltă numai fl. 6.60.

Tote acestea 44 de bucăți au costat mai nainte fl. 40 și se pot căpêta acum pentru prețul minimal de fl. 6.60. Argintul patent american este un metal cu totul alb, care își păstrează colórea 25 de ani pe garanță. Ca dovada cea mai bună, că inseratul acesta nu e

nici o înșelăciune

mê oblig prin acestea în public, a retrimite banii tuturoră căroră nu le convine marfa. Nimeni sê nu lase deci privilegiul acesta admirabil și sê-și procure splendida garnitură, care e cu deosebire acomodată ca

present admirabil de Crăciun și Anul-Nou

precum și ca present de nuntă și pentru tóte gospodăriile mai bune. Se capêta numai la

A. HIRSCHBERG,

agentură principală a fabricelor americane unite de argintărie patent.

Viena, 11., Rembrandtstrasse 19 W. — Telefon Nr. 7114.

Expediția în provincie se face cu rambursă séu pe lângă anticiparea sumei.

Praful necesar de curățit 10 cr.

Veritabil numai cu marca înregistrată de alături (metal higienic.)

Extras din scrisorile de recunoștință:

Garnitură trimisă o am primit, sunt foarte îndestulit și te rog a-mi trimite cu rambursă încă o garnitură constătătoare din 44 bucăți.

Bozoviciu (Krássó-Szörény megye), 19 Iuliu 1896.

Alexandru Keresztos, proto-pretor.

Piliș, în 24 August 1896 (Comitatul Pestei).

Cu garnitura sunt foarte îndestulit. Mê rog a trimite la cumnata mea baronesa Nyary n. Somogyi la Szunto încă trei asemenea garnituri.

Baron Iulius Nyary.

Contra tusei, răgușelei și flegmei

cel mai bun mijloc este

Zaharul de voronică, (Pemetefű czukorka)

carele face să înceteze aceste bóle foarte îngrabă.

Se poate căpêta în tóte apotecele. 1 cutie costă 30 cr. Câte 5 cutii pentru 1 fl. 50 cr. trimite scutite de porto,

Bela Réthy,

apotecariu în Belkés-Csaba.

[158] 3-10

Turnătoria de elopote și de metal a lui

Antoniou Novotny

în Timișóra — Fabrică

se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, precum la turnarea de nou a clopotelor stricate, mai depart spre facerea de clopote întregi armonioșe, pe lângă garanță pe mai mulți ani, provădute cu adiu-tări de fer bătut, construite spre ale întorce cu ușurință în ori ce parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o lătore prin ceea-ce sunt mântuite de crepare.

Cu deosebire recomand

clopote patentate găurite

de mine inventate și mai de multe ori premiate, cari au un ton mai intensiv, mai limpede, mai plăcut și cu vibrarea mai voluminoșă decât clopotele turnate după sistemul vechiu, așa, că un clopot patentat cu 300 kg. este egal în tonul unui clopot de 400 kg. făcut după sistemul vechiu. Mai departe se recomandă spre facerea scaunelor de fer bătut, de sine stătător, — spre preadiustarea clopotelor vechi cu adiu-stare de fer bătut, — ca și spre turnarea de tóce de metal. Clopote în greutate de 300 kg. și mai jos se află totdeuna gata în magazin.

[11] 39-48

Preț-curanturi ilustrate sê trimit la cerere gratuit și franco.